

Πολιτεία vs Στασιωτεία
Η νόμιμη και η
παράνομη λειτουργία
της πολιτικής

Αναστάσιος Π. Συριανός

Πολιτεία vs Στασιωτεία

Η νόμιμη και η παράνομη λειτουργία της
πολιτικής

Περιεχόμενα

1. Η ανταρσία των κομμάτων	3
2. Τι είναι για τον Πλάτωνα το σημερινό ελληνικό κράτος;	7
3. Το στασιωτικό καθεστώς της Ελλάδας	9
4. Πολιτεία ή στασιωτεία;	12

1. Η ανταρσία των κομμάτων ενάντια στο συμφέρον της ελληνικής κοινωνίας

Στην πυθαγόρεια πολιτική επιστήμη, το δίκαιο είναι η απαράβατη αρχή που συνοδεύει πάντοτε την λειτουργία της πολιτείας. Όταν η πολιτεία αποσυνδέεται από την δικαιοσύνη χάνει τον αγαθό χαρακτήρα της και μετουσιώνεται σε ένα μόρφωμα στυγερού εξουσιασμού που καταπατά τα δίκαια των ανθρώπων και καταστρέφει τις ζωές τους. Για να αντισταθούμε λοιπόν σε μία τέτοια προοπτική, πρέπει οι πολίτες να είμαστε σε θέση να αναγνωρίζουμε ορισμένα πράγματα.

Το πρώτο πράγμα που πρέπει να γνωρίζει ο πολίτης είναι ότι η αρχή της δικαιοσύνης ενεργοποιείται και είναι παρούσα στην πόλη ή στο κράτος, όταν εφαρμόζεται το κοινό συμφέρον της κοινωνίας. Η εφαρμογή του κοινού συμφέροντος δηλαδή, είναι η πρακτική που πρέπει να τηρεί με κάθε τρόπο η πολιτεία προκειμένου να διατηρεί αναλλοίωτη την φύση της και να μην χάνει τον ενάρετο χαρακτήρα της.

Η αρετή με την οποία γεμίζει η πολιτεία που είναι δίκαιη και λειτουργεί για το κοινό συμφέρον των πολιτών, τρέφει τους πολίτες με όλα τα αγαθά που προορίζονται να γευτούν όσοι κατοικούν σε πόλεις οι οποίες θέτουν την δικαιοσύνη υπεράνω όλων. Αυτή η πολιτεία είναι η ορθή πολιτεία η οποία με την δύναμη της αρετής κατακτά το πολιτικό αγαθό της ευδαιμονίας.

Η πολιτεία λοιπόν για να γίνει ευδαίμων χρειάζεται να λειτουργεί με δικαιοσύνη και τέτοια πολιτεία είναι εκείνη όπου οι νόμοι, οι πολιτικοί, η πολιτική εξουσία και οι πολίτες εκτελούν δίκαια το έργο που τους αναλογεί με γνώμονα το κοινό συμφέρον.

Οτιδήποτε κι οποιοσδήποτε κινείται ανατρεπτικά ενάντια στο κοινό συμφέρον της κοινωνίας, καταπατά την δικαιοσύνη και καταλύει τον ενάρετο χαρακτήρα της πολιτείας. Όταν συμβαίνει αυτό, δεν ανατρέπεται μόνο το κοινό συμφέρον, αλλά ανατρέπονται τα πάντα μέσα στην πολιτεία και, φυσικά, και η ίδια η πολιτεία.

Στην περίπτωση αυτή όπου το δίκαιο έχει ανατραπεί και δεν διέπει πλέον την λειτουργία της πολιτείας, δεν γίνεται λόγος πια ούτε για νόμους, ούτε για πολιτικούς αλλά ούτε και για πολιτεία. Η απώλεια της δικαιοσύνης επιτρέπει να κυριαρχήσουν τα δίκαια και τα συμφέροντα ενός μόνο μέρους της κοινωνίας αποκλείοντας τους υπόλοιπους πολίτες από την ισότιμη απόλαυση των αγαθών. Η επικράτηση των προσωπικών συμφερόντων έναντι του κοινωνικού συμφέροντος παραβιάζει την δικαιοσύνη με την οποία είναι υποχρεωμένη να λειτουργεί η πολιτεία κι αυτό αναγκαστικά την μεταμορφώνει σε κάτι άλλο.

Ο Πλάτων χρησιμοποιεί έναν συγκεκριμένο λεκτικό τύπο σε διαφορετικές παραλλαγές, για να ονομάσει αυτήν την ανατροπή της δικαιοσύνης που συντελείται μέσα στην πολιτεία. Οι όροι «στασιωτεία», «στασιαστικοί» και «στασιώτης» που χρησιμοποιεί ο μέγας αυτός διδάσκαλος για την μη ορθή πολιτεία, τους κακούς πολιτικούς και τους άδικους νόμους αντίστοιχα, καταδεικνύουν ότι στην πολιτική ορολογία υπάρχει και η άλλη πλευρά του νομίσματος την οποία μέχρι τώρα αγνοούσαμε. Ανάλογα με την τήρηση ή όχι του κοινού συμφέροντος, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται και οι ορθοί όροι που περιγράφουν τα πράγματα όπως ακριβώς είναι. Όταν το κοινό συμφέρον καταπατιέται, οι όροι «πολιτεία», «πολιτικοί» και «νόμοι» παύουν να είναι δόκιμοι.

Στην περίπτωση αυτή, ο «στασιασμός» της πολιτικής εξουσίας από το ορθό και το δίκαιο δεν ανατρέπει μόνο το κοινό συμφέρον, αλλά ανατρέπει και τους όρους με τους οποίους πρέπει να αναφερόμαστε στην πολιτεία και στα μέρη που την αποτελούν.

Οι πολιτικοί γίνονται αντάρτες όταν εξεγείρονται ενάντια στην νόμιμη άσκηση της εξουσίας. Μάλιστα, επειδή οι νόμοι στέκονται εμπόδιο στην αντάρτικη εξουσία τους, τους διαστρεβλώνουν και τους φτιάχνουν με τέτοιο τρόπο ώστε να εξυπηρετούν τα συμφέροντά τους, με αποτέλεσμα αντί οι άρχοντες να είναι υπηρέτες των ορθών νόμων όπως πρέπει στην δίκαιη πολιτεία, οι νόμοι γίνονται υπηρέτες των ανταρτών ώστε να είναι σύμμαχοί τους στα σχέδιά τους.

Όμως η πολιτεία η οποία έχει πέσει θύμα ανταρσίας, οι πολιτικοί της έγιναν αντάρτες κι οι νόμοι της ανατράπηκαν για να τους εξυπηρετήσουν, αναγκαστικά παύει να είναι πολιτεία και μετατρέπεται κι αυτή σε μία αντάρτικη οργάνωση που έχει κυριαρχήσει πάνω στην κοινωνία.

Εξ άλλου μία τέτοια οργάνωση, μόνο πολιτεία δεν μπορεί να είναι όταν τελεί κάτω από ένα αντάρτικο καθεστώς που καταπιέζει τους πολίτες, τους στερεί την ελευθερία τους και ελαττώνει ή κλέβει τα αγαθά που δικαιούνται.

Με αυτά τα νέα δεδομένα λοιπόν, κι εφόσον τα δεχτούμε ως αλήθεια, το σωστό είναι όταν αξιολογούμε έναν πολιτικό, μία Κυβέρνηση, μία απόφαση, έναν νόμο, ένα κράτος κτλ. να εξετάζουμε αρχικά αν το καθένα από αυτά συμβαδίζουν κι εφαρμόζουν το κοινό συμφέρον κι αν βρίσκουμε ότι το παραβιάζουν να τα αποκαλούμε με το όνομά τους:

ΑΝΤΑΡΤΕΣ ΠΟΥ ΚΑΝΟΥΝ ΑΝΤΑΡΣΙΕΣ

Με το να αποκαλούμε έναν άδικο «νόμο» που στρέφεται ενάντια στο συμφέρον των πολιτών και πάλι νόμο, ή με το να αποκαλούμε «πολιτικό» έναν Πρωθυπουργό που εκτελεί τις εντολές ξένων αφεντικών ενώ στην πραγματικότητα είναι ένας αντάρτης που καταπατά την νομιμότητα ασκώντας την εξουσία ενάντια στο κοινό συμφέρον, είναι ότι χειρότερο μπορούμε να κάνουμε για να μην αλλάξουν ποτέ τα πράγματα προς το καλύτερο και να μείνουμε σκλαβωμένοι για πάντα. Αν δεν πούμε τα πράγματα με το όνομά τους όμως, δεν πρόκειται να αφήσουμε την συνείδησή μας να συλλάβει το λάθος και

την εξαπάτηση που έχουμε υποστεί κι έτσι δεν θα μπορέσει να ενεργήσει για να διορθώσει την κατάσταση.

Αν λοιπόν μας εξουσιάζουν αντάρτες κι εξασκούν πάνω μας αντάρτικη εξουσία η οποία παραβιάζει το δίκαιο, για ποιόν λόγο εμείς να τους βάζουμε φωτοστέφανο και να τους δίνουμε άφεση αμαρτιών αποκαλώντας τους με το πιο αγαθό όνομα που υπάρχει («πολιτικός»), την στιγμή μάλιστα που το ορθό είναι να τιμωρηθούν με τον σκληρότερο τρόπο επειδή εκτελούν το σχέδιο της φυσικής και πνευματικής μας εξόντωσης, παράλληλα με την λεηλασία της ιδιωτικής και δημόσιας περιουσίας μας;

Μήπως, το δίκαιο και το πρέπον είναι να ανατρέψουμε αυτούς που ανέτρεψαν την ορθή άσκηση της πολιτικής εξουσίας για το συμφέρον των κομματικών φατριών που μας εξουσιάζουν και των συνεργατών τους; Μήπως η ανατροπή της ανταρσίας που έχει διαπράξει εις βάρος μας η κομματοκρατία είναι υποχρέωσή μας, ώστε να επανασυνδεθεί το ελληνικό κράτος με την έννοια της δικαιοσύνης και να επικρατήσει το κοινό συμφέρον σε κάθε ενέργεια της πολιτείας;

Αντάρτες λοιπόν. Αντάρτες ανέτρεψαν την πολιτική εξουσία που πρέπει να ασκείται για το κοινό συμφέρον όλων και την χρησιμοποιούν για να εξυπηρετούν τα συμφέροντά τους εις βάρος μας.

Χρέος μας να ανατρέψουμε τους ανατροπείς.

Χρέος μας να αποκαθλώσουμε, να εκδιώξουμε και να τιμωρήσουμε τους αντάρτες. Χρέος μας να αναποδογυρίσουμε την κατάσταση, να γυρίσουμε το νόμισμα στην καλή του όψη, αυτήν όπου οι όροι πολιτεία, νόμος, πολιτικός και πολιτική εξουσία έχουν το ορθό τους νόημα που σήμερα έχουν απωλέσει.

2. Τι είναι για τον Πλάτωνα το σημερινό ελληνικό κράτος;

Σε προηγούμενο άρθρο είδαμε την άποψη του Πλάτωνα για αυτούς που αρέσκονται να τους αποκαλούν και να αυτοαποκαλούνται «πολιτικοί», ενώ στην πραγματικότητα δεν έχουν καμμία σχέση με το ιερό αυτό λειτούργημα.

Αν όμως οι «πολιτικοί» μίας πολιτείας είναι στ' αλήθεια «στασιαστές», αφού έχουν μετατραπεί σε συμμορία που έχει αποστατήσει από την δικαιοσύνη και το κοινό συμφέρον της κοινωνίας, τότε τι σημαίνει αυτό για την ίδια την πολιτεία; Αν οι λειτουργοί της πολιτείας έχουν γίνει αποστάτες, μπορεί η πολιτεία να παραμένει πολιτεία ή μετατρέπεται σε κάτι άλλο κι εκείνη;

Σε αυτό το άρθρο θα δούμε ποια είναι η άποψη του Πλάτωνα για την πολιτεία που αποστατεί από το κοινό συμφέρον της κοινωνίας, για να κατανοήσουμε καλύτερα τι πραγματικά είναι και το σημερινό ελληνικό κράτος.

Αρχικά, ο Πλάτων στους «Νόμους», μας λέει με το γνωστό απόλυτο ύφος του ότι η πολιτεία η οποία δεν λειτουργεί για το κοινό συμφέρον όλης της κοινωνίας δεν είναι καν πολιτεία, δεν ανήκει σε αυτήν την κατηγορία οργανωμένης κοινωνίας¹.

Λίγο παρακάτω, στο ίδιο πάντα έργο, μας αποκαλύπτει τι πραγματικά είναι αυτές οι κοινωνίες. Λέει λοιπόν ο Πλάτων ότι οι πολιτείες των οποίων τα πολιτεύματα δεν λειτουργούν για το κοινό συμφέρον, οι «ημαρτημένες» δηλαδή πολιτείες σύμφωνα με την Αριστοτελική ορολογία, όπως η μη ορθή δημοκρατία, η ολιγαρχία και η τυραννία, δεν είναι καν πολιτείες και δεν πρέπει να τις αποκαλούμε έτσι. Το πιο σωστό είναι όλες αυτές τις μη ορθές πολιτείες να τις αποκαλούμε «στασιωτείες». Κι εξηγεί και τον λόγο, λέγοντας ότι οι πολιτείες αυτές αποτελούν πράγματι στασιωτείες, διότι σε αυτές οι άρχοντες δεν

¹ Πλάτων Νόμοι Δ 715 Β: «οὐτ' εἶναι πολιτείας, οὐτ' ορθούς νόμους ὅσοι μη συμπάσης της πολιτείας ἔνεκα του κοινού ἐτέθησαν»

κυβερνούν τους πολίτες με την θέλησή τους, αλλά πάντα με κάποιο είδος εξαναγκασμού².

Πράγματι, η θέληση των πολιτών είναι αναμφίβολα να διοικούνται με βάση το κοινό συμφέρον και να λαμβάνουν όλοι με δικαιοσύνη τα αγαθά που τους αναλογούν³. Όταν όμως οι άρχοντες διοικούν για το δικό τους προσωπικό όφελος, τότε δεν διοικούν τους πολίτες σύμφωνα με την θέλησή τους, αλλά ενάντια σε αυτήν κι αυτό συνιστά εξαναγκασμό. Αυτή η εξαναγκαστική παρέκκλιση της κοινωνίας από το κοινό συμφέρον που συμβαίνει εξ αιτίας των αρχόντων, έχει καταλυτική σημασία στην ίδια την φύση της πολιτικής κοινωνίας, μετατρέποντάς την σε φατρία, δηλαδή σε μία οργανωμένη και κλειστή συμμορία απατεώνων και στασιαστών οι οποίοι δια μέσου της κατάληψης της πολιτικής εξουσίας, μοιράζουν τα αγαθά με άδικο τρόπο όπως συμφέρει τους ίδιους, βλάπτοντας έτσι τους συμπολίτες τους.

Όταν λοιπόν το ελληνικό κράτος δια μέσου των κυβερνήσεων του, κάνει όλα αυτά που θα έκανε μία «στασιωτεία», τότε τι άλλο είναι αυτό το κράτος παρά ένα στασιωτικό καθεστώς, το οποίο έχοντας «χακάρει» και σφετεριστεί την εξουσία ενδύει την αδικία και την βλάβη των πολιτών με νομιμοφάνεια για να μην αντιλαμβάνεται κανένας το μέγεθος του εγκλήματος και της απατεωνιάς.

² Πλάτων, Νόμοι Η 832 c:

«τὰς οὐ πολιτείας ἔγωγε αἰτίας εἶναι φημι ἅς [832c] πολλακίς εἴρηκα ἐν τοῖς πρόσθεν λόγοις, δημοκρατίαν καὶ ὀλιγαρχίαν καὶ τυραννίδα. τούτων γὰρ δὴ πολιτεία μὲν οὐδεμία, στασιωτεῖα δὲ πᾶσαι λέγοντ' ἂν ὀρθότατα: ἐκόντων γὰρ ἐκοῦσα οὐδεμία, ἀλλ' ἀκόντων ἐκοῦσα ἄρχει σὺν ἀεί τι νι βίᾳ».

³ Πλάτων, Πολιτικός 301 d: «τὰ δίκαια καὶ ὅσα διανέμειν ὀρθῶς πᾶσιν».

3. Το στασιωτικό καθεστώς της Ελλάδας

Μην βιάζεσαι να πεις ότι δεν σε εξαναγκάζει κανείς σε τίποτα σε αυτήν την «πολιτεία» που ζούμε οι σημερινοί Έλληνες. Όλος σου ο βίος είναι ένας κρατικός εξαναγκασμός, κεκαλυμμένος ίσως ή αφανής, αλλά εξαναγκασμός. Θα προσπαθήσω να φέρω την αλήθεια του εξαναγκασμού σου ως πολίτη στην επιφάνεια για να το δεις κι εσύ.

Αλήθεια, υπάρχει άραγε κανείς σώος τας φρένας πολίτης που να θέλει να ζει σε πολιτεία η οποία τον αδικεί και του στερεί τα αγαθά που δικαιούται; Όχι, έτσι; Εφόσον όλοι οι πολίτες επιθυμούν να ζουν σε πολιτεία που είναι δίκαιη κι η οποία λειτουργεί για το κοινό συμφέρον της κοινωνίας, το γεγονός ότι δεν ζουν σε μία τέτοια πολιτεία εξ αιτίας των αρχόντων που διοικούν χωρίς αρετή για το προσωπικό τους όφελος, σημαίνει ότι οι πολίτες διοικούνται ενάντια στην θέλησή τους. Όμως όταν δεν γίνεται κάτι σε εμένα με την θέλησή μου, υπάρχει εξαναγκασμός, έτσι δεν είναι;

Ο εξαναγκασμός των πολιτών να ζουν υπό το καθεστώς της αδικίας, συνιστά αποστασία από το πολιτικό αγαθό και μεταμορφώνει την πολιτεία σε στασιωτεία, σε οργανωμένη συμμορία, σε φατρία η οποία αποβλέπει στο συμφέρον αυτών που έχουν την εξουσία.

Και τώρα, για να δούμε πόσο δίκιο έχει ο Πλάτων, θα ήθελα να αναρωτηθούμε τι είδους κράτος έχουμε εμείς σήμερα; Με τι μοιάζει περισσότερο το ελληνικό κράτος, με πολιτεία ή με στασιωτεία;

Το σημερινό μας κράτος, όπως όλοι ξέρουμε, διοικεί την κοινωνία μέσα από μία Βουλή και μία Κυβέρνηση και λειτουργεί με βάση ένα πολίτευμα κι ένα Σύνταγμα. Και τώρα αναρωτηθείτε:

Οι νόμοι που ψηφίζει η Βουλή είναι προϊόν της βούλησης της κοινωνίας;
Εκφράζουν την θέληση της κοινωνίας; Έχουν εγκριθεί από την κοινωνία;

Οι αποφάσεις που παίρνει η κυβέρνηση έχουν την σύμφωνη γνώμη της κοινωνίας;

Οι φόροι και τα τέλη που αποφασίζει και ψηφίζει το κράτος φέρουν την συναίνεση της κοινωνίας;

Ασφαλώς όχι. Δεν υπάρχει καμμία σύμφωνη γνώμη, έγκριση και συναίνεση της κοινωνίας για όλα αυτά που επιβάλλουν κι εκτελούν τα πολιτειακά όργανα του κράτους στους πολίτες.

Όμως δεν είναι μόνο αυτά. Διότι, ποιος από εμάς ενόσω είναι εν ζωή ρωτήθηκε για να δώσει την άδεια στο κράτος να λειτουργεί κατά αυτόν τον τρόπο; Έδωσε ποτέ κανείς μας στο κράτος το ελεύθερο να κάνει όλα τα παραπάνω και μάλιστα χωρίς να έχουμε εμείς κανέναν λόγο πάνω σε ότι ψηφίζουν, αποφασίζουν κι εκτελούν; Ενέκρινε ποτέ κανένας πολίτης το «πολίτευμα» που ισχύει σήμερα; Επικύρωσε ποτέ κανένας πολίτης το Σύνταγμα που εγκαθιδρύει αυτήν την έννομη τάξη σύμφωνα με την οποία οι πολίτες δεν είναι τίποτε άλλο παρά πράγματα προς εξουσιασμό κι εν τέλει προς εξαναγκασμό; Η απάντηση είναι και πάλι σε όλα, όχι. Κι αυτό δείχνει ότι έχουμε να κάνουμε όχι με ορθή αλλά με «ανώμαλη» πολιτεία, που επιθυμεί να θολώσει το ζήτημα της ορθής άσκησης της εξουσίας, να το κάνει να ξεχαστεί, μέσα από τον εθισμό στον εξαναγκασμό και στην αποδοχή του.

Όλα τα παραπάνω λοιπόν, από την στιγμή που η κοινωνία δεν έχει συμφωνήσει σε κάτι από όλα αυτά, αποτελούν εξαναγκασμούς εις βάρος των πολιτών και για αυτόν τον λόγο και το ελληνικό κράτος είναι μία στασιωτεία, ένα στασιαστικό κράτος που έχει στερήσει την κοινωνία από την νόμιμη και ορθή άσκηση της εξουσίας και κατ' επέκταση από αυτό που είναι αναφαίρετο «δικαίωμα» κάθε

Έλληνα πολίτη και κάθε Ελληνίδας πολίτιδος – το δικαίωμα στην πλήρη και αληθινή ευδαιμονία.

4. Πολιτεία ή στασιωτεία: πότε η πολιτική εξουσία είναι νόμιμη και πότε παράνομη

Έχουμε συνηθίσει να θεωρούμε και να αποκαλούμε κάθε είδος οργάνωσης της εξουσίας της κοινωνίας με τους όρους «πολιτική», «πολιτεία» και «πολίτευμα». Όμως αυτό είναι άτοπο κι επικίνδυνο, όπως θα αποδείξουμε σε αυτό το κείμενο. Το να αποκαλούμε αδιακρίτως όλα τα κράτη πολιτείες, ανεξάρτητα από το αν η άσκηση της εξουσίας ωφελεί ή όχι, είναι το ίδιο με το να αποκαλούμε αδιακρίτως όλες τις καταστάσεις κι όλες τις ενέργειες καλές ανεξάρτητα από το αν βλάπτουν ή όχι. Κι όπως για τις εκδηλώσεις του καλού χρησιμοποιούμε τις λέξεις έντιμος, δίκαιος, σωστός, χρήσιμος, ευγενής, αγαθός, ενάρετος, ευσεβής κτλ για να επισημάνουμε ακριβώς αυτά τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του καλού, έτσι και για τις εκδηλώσεις του κακού δεν λέμε ο μη δίκαιος αλλά ο άδικος, δεν λέμε ο μη σωστός αλλά ο λάθος, δεν λέμε ο μη χρήσιμος αλλά ο άχρηστος, δεν λέμε ο μη ευγενής αλλά ο αγενής κ.ο.κ ακριβώς για να προσδώσουμε αυτό το αρνητικό χαρακτηριστικό. Κατά αντίστοιχο τρόπο, όπως την επίσημη οργάνωση μίας κοινωνίας που είναι καλή την αποκαλούμε «πολιτεία» και το είδος της οργάνωσης «πολίτευμα» για να δηλώσουμε την καλή της ποιότητα έτσι και την οργάνωση που είναι κακή πρέπει να την αποκαλούμε με ένα κακό όνομα για να επισημαίνεται η κακή ποιότητά της και να ακριβολογούμε χωρίς να αλλοιώνουμε τα χαρακτηριστικά και τις έννοιες πίσω από τις οποίες θα μπορούσαν να κρυφτούν «πολιτικοί» εγκληματίες, απατεώνες και τύραννοι. Το να λέμε λοιπόν το καλό σε επίπεδο οργανωμένης κοινωνίας «πολιτεία», αλλά το κακό να το λέμε «μη πολιτεία» ή «μη ορθή πολιτεία» δεν είναι δίκαιο αφού δεν προσδίδει το αρνητικό ποιοτικό χαρακτηριστικό και το μόνο που κάνει είναι να δηλώνει την απουσία του θετικού στοιχείου. Για παράδειγμα, αποκαλώντας με τον αδόκιμο όρο «δημοκρατία» το σημερινό καθεστώς της «Προεδρευόμενης Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας» όπως αυτοαποκαλείται, δίνουμε έναν θετικό όρο σε κάτι που είναι κακό και συντελούμε στο να εδραιώνεται ως καλό στην πολιτική συνείδηση χωρίς ωστόσο να είναι. Ποιος όμως θα σκεφτόταν να

επαναστατήσει ή έστω να αντισταθεί σε κάτι που θεωρείται τόσο καλό όσο η δημοκρατία; Από την άλλη, δείτε πώς η απόδοση του όρου «δικτατορία» στο καθεστώς των Συνταγματαρχών, αποδίδει ορθά το αρνητικό νόημα στην εξουσία τους και δημιουργεί αμέσως σε εκείνον που το ακούει μία έντονη διάθεση απόρριψης. Αυτή η υγιής κι επιθυμητή διάθεση απόρριψης για το πραγματικά κακό δεν υπάρχει για το ισχύον σύστημα, αν και θα έπρεπε, κι ένας από τους λόγους είναι η χρήση θετικών όρων όπως «πολιτικό σύστημα», «πολίτευμα», «πολιτεία» και «δημοκρατία» όταν αναφερόμαστε σε αυτό. Για να μπορέσουμε όμως να αποδώσουμε την πολιτική οργάνωση μίας κοινωνίας με τις σωστές λέξεις, πρέπει πρώτα να μάθουμε να την αξιολογούμε. Και το πρώτο εργαλείο για την αξιολόγηση της πολιτικής οργάνωσης είναι η εξέταση της νομιμότητάς της.

Σύμφωνα με την ελληνική πολιτική επιστήμη, η νομιμότητα στην πολιτική έχει δύο όψεις. Η μία όψη είναι η θεσμική νομιμότητα, η οποία αφορά τον τρόπο ανάληψης και άσκησης της εξουσίας. Αυτό που εξετάζει είναι το κατά πόσο ακολουθήθηκαν οι θεσμικές διαδικασίες που προβλέπουν το Σύνταγμα και οι νόμοι για να αναλάβουν οι αξιωματούχοι τα αξιώματά τους και για να ασκήσουν τις αρμοδιότητές τους. Οποιαδήποτε παραβίαση της θεσμικής νομιμότητας μπορεί να επιφέρει συνέπειες στο πρόσωπο ή το κόμμα που την διέπραξε, αλλά όχι αλλαγές στο πολίτευμα ή το Σύνταγμα. Εκτός όμως από την θεσμική νομιμότητα, υπάρχει και μία άλλη όψη στην νομιμότητα της πολιτικής εξουσίας, η οποία σπάνια αναφέρεται και μάλλον αγνοείται εντελώς, παρ' ότι είναι εξίσου αν όχι σημαντικότερη από την πρώτη.

Η όψη αυτή είναι η ουσιαστική νομιμότητα, η οποία αφορά το πώς τοποθετείται η κάθε εξουσία απέναντι στην κοινωνία και τι αντίκτυπο έχει πάνω της. Διότι, καθώς το αντικείμενο της πολιτικής είναι το ευ ζην των πολιτών και η ευδαιμονία της κοινωνίας, η πολιτική εξουσία δεν επιτρέπεται να ασκείται αυθαιρέτως ή κατά το δοκούν των εκάστοτε κυβερνώντων και αξιωματούχων, αλλά τουναντίον είναι απαραίτητο η άσκησή της να διέπεται από ορισμένα κριτήρια που εξασφαλίζουν την τήρηση του σκοπού της. Για τον λόγο αυτόν,

εκείνον που ενδιαφέρει την ουσιαστική νομιμότητα είναι το κατά πόσο το σύστημα και τα πρόσωπα που ασκούν την πολιτική εξουσία την ασκούν με την θέληση της κοινωνίας και για το καλό της. Έτσι, η πολιτική εξουσία είναι νόμιμη όταν ασκείται κοινή συναινέσει για το κοινό συμφέρον. Το «κοινή συναινέσει» αναφέρεται στην συγκατάθεση που πρέπει να δίνει η κοινωνία προς τους άρχοντες για να ασκούν την εξουσία, ενώ το «κοινό συμφέρον» αναφέρεται στην ωφέλεια που πρέπει να παίρνει η κοινωνία από τους άρχοντες που ασκούν την εξουσία. Όταν η κοινωνία δεν συναινεί στην εξουσία που υφίσταται ή δεν ωφελείται από αυτήν, τότε η πολιτική εξουσία καθίσταται παράνομη.

Τα κριτήρια αυτά είναι απολύτως απαραίτητα για να διατηρείται άρρηκτα συνδεδεμένη η πολιτεία με την κοινωνία από την οποία πηγάζει και την οποία έχει χρέος να υπηρετεί. Άπαξ και αυτά αγνοηθούν ή παραβιαστούν από εκείνον ή εκείνους που ασκούν την εξουσία, τότε ο ομφάλιος λώρος που συνδέει την κοινωνία με την πολιτεία κόβεται, η πολιτεία χάνει το σημείο αναφοράς της και πλέον ο λόγος ύπαρξής της δεν είναι πια η κοινωνία αλλά ο εαυτός της. Όμως μία τέτοια «εγωιστική» εξουσία, θα αρχίσει να κυβερνά χωρίς την συναίνεση της κοινωνίας, επιβάλλοντας την θέλησή της για να ικανοποιήσει τα ιδιοτελή της συμφέροντα. Αυτό με την σειρά του, θα έχει ως αποτέλεσμα η εξουσία να απωλέσει τον πολιτικό χαρακτήρα της και έτσι η πολιτική νομιμότητα θα παραβιαστεί. Η παραβίαση όμως της πολιτικής νομιμότητας, καθιστά την εξουσία παράνομη ανατρέποντας τον πολιτικό χαρακτήρα της. Όπου τώρα η εξουσία δεν είναι πολιτική, με το να μην ασκείται κοινή συναινέσει και για το κοινό συμφέρον της κοινωνίας, εκεί μετατρέπεται σε δεσποτική. Η χρήση δεσποτικής εξουσίας σε μία πολιτεία ανατρέπει το ορθό πολίτευμα και το καθιστά παρεκβατικό, δηλαδή μη αυθεντικό και παράνομο πολίτευμα. Κι όπως μόνο το ορθό κι αυθεντικό είναι νόμιμο κι αξίζει να λέγεται πολιτικό, έτσι και το στρεβλό και το ψευδές είναι παράνομο και δεν πρέπει καν να του αποδίδεται ο τίτλος «πολιτικό» αλλά να λέγεται «στασιωτικό», όπως μας λέει ο Πλάτων. Ο όρος αυτός ενσωματώνει πολύ καλύτερα τον παράνομο χαρακτήρα της εξουσίας που έχει επιβληθεί στους πολίτες, δηλώνει ξεκάθαρα την ανατροπή που έχει

γίνει στο πολίτευμα κι είναι ό,τι πλησιέστερο για να περιγράψει την ανταρσία και το πραξικόπημα που έχει συντελεστεί.

Όταν λοιπόν εξετάζουμε αν ένα κράτος τηρεί την πολιτική νομιμότητα προκειμένου να διαπιστώσουμε αν είναι πολιτεία ή στασιωτεία, το πρώτο πράγμα που κάνουμε είναι να κοιτάξουμε αν η εξουσία που ασκείται είναι πολιτική ή στασιωτική. Και πολιτική είναι η εξουσία όταν ασκείται με την συναίνεση της κοινωνίας για το κοινό συμφέρον, ενώ στασιωτική είναι όταν ασκείται εξαναγκαστικά για το προσωπικό συμφέρον των κυβερνώντων. Από αυτό προκύπτει ότι όταν η εξουσία που ασκείται είναι πολιτική, τότε τηρείται η πολιτική νομιμότητα και η κοινωνία ζει σε πολιτεία. Αντιθέτως, όταν η εξουσία που ασκείται είναι στασιωτική, τότε παραβιάζεται η πολιτική νομιμότητα και η κοινωνία ζει σε μία στασιωτεία.